

NITSCHOVÁ, Lucie. Územní rozpočty v Georgii. *Obec & finance*, 2002, roč. VIII, č. 2, s. 47–48. ISSN 1211-4189.

Územní rozpočty v Georgii

Lucie Nitschová

Studium územní samosprávy ve Spojených státech je zajímavé především díky její nesmírné pestrosti. Ústava Spojených států územní samosprávy nezmiňuje a právní úpravy jednotlivých států se podstatně liší. Společnou charakteristikou všech územních samospráv je však značná samostatnost jejich rozhodování.

Cílem následujícího příspěvku je na příkladu státu Georgie ukázat, jak stát ovlivňuje financování územní samosprávy. Pozornost je věnována především tvorbě rozpočtu, rozpočtovým příjmům a emisi dluhu.

Georgie se rozkládá na východním pobřeží Spojených států na území 150 tisíc km². Žije zde 8,1 milionů lidí, z toho v Atlantě a okolí 4,1 milionu. V Georgii existují tři typy územních samospráv: okresy (counties), města a okresy pro zvláštní účely. Okresy, jejichž počet (159) je dán ústavou, slouží místním potřebám a současně jako agent státní vlády. Města (540) jsou zakládána parlamentem po obdržení žádosti nejméně 200 lidí žijících na území, které splňuje předepsané požadavky. Okresy pro zvláštní účely (školství, vodní hospodářství apod.) vznikají z iniciativy okresů nebo obcí.

Rozpočtové hospodaření územních samospráv se řídí zákonem o finančním hospodaření (Financial Management Standards Act) z roku 1980. Od roku 2001 existuje jednotná rozpočtová skladba pro územní samosprávy (Uniform Chart of Accounts for Local Governments).

Územní samosprávy musí pro každý fiskální rok přijmout vyrovnaný běžný rozpočet. Pro kapitálové projekty se schvalují samostatné rozpočty na dobu životnosti projektu, které musí být rovněž vyrovnané. Fiskální rok si stanovuje každá územní samospráva, obvykle fiskální rok začíná 1. ledna nebo 1. července.

Před schválením rozpočtu musí být rozpočet vhodným způsobem zveřejněn a musí být uspořádáno veřejné slyšení o rozpočtu. Kromě toho mají v řadě územních samospráv voliči možnost zúčastnit se slyšení o jednotlivých částech rozpočtu. Rozpočet schvaluje zastupitelstvo. Zastupitelstvo rovněž schvaluje jakékoliv zvýšení výdajů v průběhu fiskálního roku, pokud dochází k přesunům finančních prostředků v rámci jednotlivých fondů, schvaluje tyto přesuny finanční ředitel.

Územní samosprávy používají aktuální účetnictví a účtují v souladu s všeobecně uznávanými účetními zásadami (Generally Accepted Accounting Principles–GAAP). Audit je povinný pro všechny územní samosprávy a to každoročně pro územní samosprávy, které mají více než 1 500 obyvatel nebo jejichž výdaje přesahují 175 000 USD. Ostatní územní samosprávy si musí nechat provést audit nejméně jednou za dva roky.

Zdroje rozpočtových příjmů jsou stanoveny státem, územní samosprávy však mají značnou pravomoc při rozhodování o jejich využití a o jejich výši. Tradičním zdrojem příjmů územních samospráv jsou majetkové daně. Rozhodnutí o výši daňové sazby a způsobu ocenění majetku je v pravomoci územní samosprávy. V posledních dvaceti došlo k diversifikaci místních daní. Územní samosprávy mohou, na základě výsledků referenda, uvalit zvláštní obratovou daň. Mezi další zdroje příjmů patří selektivní daně např. z alkoholických nápojů, pronájmu automobilů a ubytovacích zařízení. Mezi příjmy z podnikání patří poplatky za vodu, kanalizaci a odvoz odpadu. V tabulce č. 1 jsou uvedeny jednotlivé druhy příjmů okresů a obcí v roce 2000.

Tabulka č. 1: Příjmy územních samospráv

	Okresy	Města
Dotace z jiných rozpočtů	8,5%	4,5%
Majetkové daně	33,6%	11,0%
Obratové daně	23,5%	10,3%
Spotřební selektivní daně	3,8%	8,9%
Správní poplatky	2,5%	3,0%
Poplatky za služby	14,4%	10,0%
Příjmy z podnikání	13,7%	52,4%

Územní samosprávy mohou využít jeden ze tří typů dluhu: všeobecné obligace (general obligations), výnosové obligace (revenue bonds) a krátkodobé půjčky. Všeobecné obligace podléhají nejpřísnější regulaci, protože je lze splácet z budoucích daňových příjmů. Tyto obligace lze vydat pouze po souhlasu většiny voličů a jejich celková výše nesmí překročit 10%

základu majetkové daně. Maximální doba splatnosti těchto obligací nesmí překročit 30 let. Výnosové obligace slouží k financování kapitálových projektů a je možné je splácet pouze z výnosů těchto projektů. K jejich vydání není potřeba souhlas voličů, není ani stanovena maximální výše dluhu. Doba splatnosti nesmí být delší než 40 let a úroková míra vyšší než 9% p.a. Krátkodobé půjčky se využívají při řízení cash flow. Jejich celkový objem nesmí překročit 75% příjmů z majetkových daní v předchozím roce. Všechny půjčky musí být splaceny do 31. prosince daného roku.

Srovnáme-li státní regulaci finančního hospodaření v Georgii a v České republice, je zřejmé, že oblasti regulace jsou si velmi podobné, liší se však jejich obsah. Stát vyžaduje, aby územní samosprávy hospodařili podle schváleného rozpočtu, stanovuje, jaké příjmy mají k dispozici a omezuje možnost emise dluhu. Největším rozdílem v obou systémech je kromě pravomocí v oblasti rozpočtových příjmů existence dvou samostatných rozpočtů: běžného a kapitálového. Proto je možné formulovat jednoznačný požadavek na vyrovnanost rozpočtu a uplatnit diversifikovaný přístup k jednotlivým druhům obligací. Zajímavé je rovněž využití referenda při rozhodování o uvalení zvláštních obrátových daní a vydání všeobecných obligací.